

Nr 542.

Av herr **Jacobsson m. fl.**, om höjning av det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget till andre-notarier i domsagorna m. m.

I motion (II:6) vid förra årets riksdag hemställde undertecknade under hänvisning till rådande missförhållanden, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära förslag angående ändrade grunder för rättsbildade domsagobiträdens avlöningsförhållanden. Motionens syfte var, att ersättning skulle lämnas helt oavlönade notarier och att även förbättrade lönevillkor för andre- och förste-notarier skulle komma under övervägande. Riksdagen fann motionen ej böra föranleda någon åtgärd, då utredning i ärendet, sedan motionen väckts, påbörjats inom justitiedepartementet.

Den uppfattning, som låg till grund för motionen, var att det ur olika synpunkter, såväl demokratiska som befolkningspolitiska, måste anses förkastligt, att statsmakterna utan ersättning tillgodogjorde sig för rättsskipningen nödvändigt arbete. Det påvisades dessutom i motionen, att det för domarbanans lämpliga rekrytering förelåge ett oavvisligt praktiskt behov av att göra tingstjänstgöringen mera lockande för nyblivna juris kandidater.

Ovan anförda synpunkter ha också framförts av ett flertal myndigheter och sammanslutningar i utlåtanden med anledning av en inom justitiedepartementet upprättad promemoria. Även de sakkunniga för utredningen rörande tillströmningen till de intellektuella yrkena ha i sitt nyligen avgivna betänkande behandlat frågan och bland annat gjort följande uttalande:

»I detta sammanhang vilja de sakkunniga påtala det anmärkningsvärda utnyttjande av de nyexaminerade juristernas behov av utbildning och meritring, som förekommer vid flertalet av våra domstolar. Därigenom att här ifrågavarande personer utan ersättning eller mot otillräcklig sådan prestera ett arbete, som det allmänna med nödvändighet måste hava utfört, borttages ett avsevärt antal försörjningsmöjligheter för personer med juridisk utbildning. Härtill kommer, att genom denna anordning domstolsvägen blir praktiskt taget stängd för jurister med begränsade ekonomiska resurser, varigenom vår domarkår i det långa loppet kommer att rekryteras efter allt annat än demokratiska principer.» I samma utredning beräknas antalet jurister, som tjänstgöra utan ersättning eller med otillräcklig sådan, uppgå till 550. Nästan undantagslöst gäller det här, framhålla de sakkunniga, arbete inom vårt rättsväsende.

I årets statsverksproposition har under framhållande av nuvarande olägenheter föreslagits inrättande av 20 nya andre-notariebefattningar och beviljande av 15 nya aspirantarvoden i hovrätterna. Detta kan dock icke på långt när avhjälpa rådande missförhållanden. Vad hovrätterna beträffar, så måste antalet aspirantarvoden, även efter den föreslagna höjningen, an-

ses alltför litet, och även i fortsättningen kommer alltså ett stort antal hovrättsaspiranter att under lång tid tjänstgöra utan att erhålla någon som helst ersättning. Därtill kommer att aspirantarvodena icke uppgå till högre belopp än 2,676 kronor jämte dyrtidstillägg, vilket är en alltför ringa ersättning i betraktande av den långa utbildningen och den krävande tjänstgöringen.

Än mer otillräckligt synes förslaget vara beträffande domsagobiträderna. Hovrätterna hade sålunda begärt att medel beviljades till minst 36 nya andre-notarier och 52 notarieaspiranter, och någon anledning att frånga detta deras yrkande synes icke förefinnas. Frågan bör enligt vår mening i sin helhet lösas vid innevarande års riksdag. Dock vilja vi, i enlighet med ett uttalande av förra årets riksdag, framhålla, att kostnaderna för de nya biträdena icke böra drabba häradsövdingarna.

I en inom justitiedepartementet i november 1935 upprättad promemoria har, med frångående av förslaget om nya andre-notariebefattningar, påyrkats inrättande av ett större antal notarieaspiranter, uppdelade i två grupper, varav den ena, som skulle motsvara de föreslagna 36 andre-notarierna, i lön skulle erhålla 1,500 kronor, och den andra 1,200 kronor. De sammanlagda kostnaderna härför skulle uppgå till 120,000 kronor. Ett godtagande av detta förslag skulle innebära, att man finge två grupper av domsagobiträden, som fullgjorde andre-notaries tjänstgöring, varav emellertid blott den ena skulle ha andre-notaries lön. Den andra skulle ha betydligt sämre löneinkomst — 1,500 kronor — oaktat ungefär samma sysslor utfördes. Då enligt vår åsikt emellertid andre-notaries lön icke kan anses för hög utan i stället alltför låg, synes oss detta förslag vara olämpligt ur de unga juristernas synpunkt. Den ersättning, som för närvarande utgår till andre-notarie, kan nämligen endast anses täcka utgifterna för uppehållet och icke på något vis vara tillräcklig för bestridande av räntor och amortering å studieskulder, försäkringspremier och kostnader för facklitteratur.

Blivande förslag i ärendet synes oss så böra utformas, att behövliga nya andre-notarier erhålla andre-notaries lön, och att de nya notarieaspiranterna erhålla ett något lägre belopp, förslagsvis 1,500 kronor, med något tillägg i vissa norrländska domsagor.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte bevilja anslag till sexton andre-notarier utöver det i statsverkspropositionen upptagna antalet och dessutom 52 notarieaspiranter att anställas i domsagorna.

Stockholm den 23 januari 1936.

C. Gösta Jacobsson.

Alf Meyerhöffer.

John Gustafsson
i Välsnäs.